

Uurlonen van mbo-gediplomeerde werknemers

Verschillen tussen bbl'ers en bol'ers tot en met acht jaar na schoolverlaten

Bram Rouw, Caroline van Weert en Karlijn Bakker

CBS Den Haag
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag
Postbus 24500
2490 HA Den Haag
+31 70 337 38 00
www.cbs.nl

SQS | Onderwijs
23 december 2016

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
2.	Onderzoekspopulatie	5
2.1	Verdeling naar niveau, leerweg en sector	5
3.	Verschillen in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers	7
3.1	Verschillen per niveau	7
3.2	Verschillen per sector	9
3.3	Uurloon, gewerkte uren en jaarloon	10
4.	De rol van leeftijd bij verschillen in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers	11
4.1	Leeftijd in twee groepen	11
4.2	Correctie voor leeftijd	15
5.	Verschillen in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers gecorrigeerd voor andere factoren	16
5.1	Gecorrigeerde verschillen voor de totale groep	16
5.2	Gecorrigeerde verschillen per sector	20
6.	Conclusie en discussie	22
7.	Onderzoeksbeschrijving	24
7.1	Populatie	24
7.2	Variabelen	24
7.3	Regressieanalyses	26
7.4	Aandachtspunten bij de cijfers	29
	Toelichting bij de tabellen	30
	Tabellenoverzicht	31
	Bronbestanden	33
	Begrippen	35
	Afkortingen	37

1. Inleiding

Een middelbare beroepsopleiding (mbo-opleiding) kan op twee manieren worden gevolgd: met een beroepsbegeleidende leerweg (bbl) en een beroepsopleidende leerweg (bol). Bij de bbl volgen deelnemers hun opleiding 3 à 4 dagen per week bij een erkend leerbedrijf en de rest van de tijd op school. Bij de bol volgen leerlingen hun opleiding voornamelijk op school en lopen daarnaast ongeveer een dag per week stage. De bbl is daarmee praktijkgerichter en biedt leerlingen de mogelijkheid om tijdens hun opleiding werkervaring op te doen. Bbl'ers verdienen direct na uitstroom naar de arbeidsmarkt over het algemeen een hoger maandloon (CBS, 2016).¹ In dit onderzoek wordt onderzocht of bbl'ers ook op de langere termijn een hoger loon hebben dan bol'ers. Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW).

Meer specifiek is onderzocht hoe het uurloon van mbo'ers die in 2007 een diploma behaalden na het volgen van een bbl (bbl'ers), zich op langere termijn verhoudt tot het uurloon van mbo'ers die een diploma behaalden na het volgen van een bol (bol'ers). Hiervoor is gedurende de periode 2008 tot en met 2015 (één tot en met acht jaar na schoolverlaten) het verschil in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers in kaart gebracht. Er is gekeken naar werkelijke verschillen en vervolgens is er gecorrigeerd voor een aantal factoren die mogelijk een rol spelen bij deze verschillen. Achtereenvolgens is gekeken naar de volgende kenmerken: 1) leeftijd en 2) geslacht, herkomst, woonprovincie en sector van de mbo-opleiding. De resultaten van deze analyses laten zien dat tot en met acht jaar na schoolverlaten bbl'ers over het algemeen een hoger uurloon verdienen dan bol'ers.

Dit rapport is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 beschrijft de onderzoekspopulatie, waarna in de hoofdstukken 3 t/m 5 stapsgewijs de resultaten van het onderzoek worden besproken. Eerst worden de geobserveerde (werkelijke) gemiddelde uurlonen van bbl'ers en bol'ers beschreven in hoofdstuk 3. Vervolgens wordt met behulp van lineaire regressie voor leeftijd gecorrigeerd in hoofdstuk 4. Als laatste wordt in hoofdstuk 5 met behulp van lineaire regressie naast leeftijd gecorrigeerd voor geslacht, herkomst, woonprovincie en sector van de afgeronde mbo-opleiding. In hoofdstuk 6 worden tenslotte de belangrijkste conclusies en beperkingen van het onderzoek besproken. De toelichting die daarop volgt, bevat een uitgebreide beschrijving van de onderzoeksopzet en de populatie. De tabellen zijn als losse bijlage beschikbaar op https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2016/51/uurlonen-van-mbo-gediplomeerde-werknemers/161223Mbo_uurlonen_Tabellen.xls.

Het mbo kent 4 verschillende niveaus: niveau 1 is equivalent aan de assistentenopleiding, niveau 2 equivalent aan de basisberoepsopleiding, niveau 3 aan de vakopleiding en niveau 4 aan de middenkader-/specialistenopleiding. Mbo-niveau 1 is geen startkwalificatie voor de arbeidsmarkt, niveau 2, 3 en 4 wel. Alle analyses in dit rapport zijn uitgesplitst naar de vier mbo-niveaus. Ten slotte is per niveau onderzocht of de resultaten verschillen tussen de opleidingssectoren. Het mbo kent vijf sectoren waarin een opleiding kan worden gevolgd: Economie, Techniek, Landbouw en Zorg en welzijn en een Combinatiesector voor opleidingen die in meerdere sectoren kunnen worden ingedeeld.

¹ Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), 2016. *MBO-gediplomeerden op de arbeidsmarkt; inkomsten uit werk, 2007-2008*. Geraadpleegd op 19 december 2016 van: <http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=81625NED&D1=1-2&D2=0&D3=0&D4=0&D5=a&D6=0&D7=a&HDR=T,G5,G3,G2,G6,G1&STB=G4&VW=T>.

2. Onderzoekspopulatie

Het doel van het onderzoek is het vergelijken van het uurloon van bbl'ers en bol'ers op de langere termijn. Om dit te kunnen onderzoeken, is een groep mbo'ers geselecteerd die na schooljaar 2006/'07 met een mbo-diploma als einddiploma uitstroomden naar de arbeidsmarkt. Omdat het voor een goede vergelijking van belang is elk jaar naar dezelfde groep personen te kijken, zijn alleen mbo'ers geselecteerd die gedurende acht jaar na uitstroom elk jaar werknemer zijn geweest, en in geen van de jaren directeur-groootaandeelhouder (dga) of zelfstandige waren. Deze onderzoekspopulatie zal in het vervolg van het rapport worden aangeduid als mbo-gediplomeerden werknemers. Zie de toelichting in hoofdstuk 7 voor een uitgebreide beschrijving van de onderzoekspopulatie en afbakening.

Tabel 2.0.1 toont per mbo-niveau en leerweg het totaal aantal mbo-schoolverlaters na het schooljaar 2006/'07, het aantal mbo'ers daarvan dat een diploma behaalden in dat jaar en het aantal mbo'ers in de onderzoekspopulatie. Van de ruim 100 duizend mbo'ers die in schooljaar 2006/'07 het onderwijs verlieten, had 55 procent van de bol'ers en 57 procent van de bbl'ers een mbo-diploma gehaald. Van de mbo'ers die het onderwijs verlieten met een bol-diploma, maakt uiteindelijk 54 procent onderdeel uit van de onderzoekspopulatie. Van de mbo'ers die een bbl afrondde was dit met 60 procent iets meer.

In tabel 1 in de bijlage is per niveau en leerweg te zien hoe groot de groepen zijn die niet worden geselecteerd door toepassing van de bovengenoemde selectiecriteria. Daarnaast is in die tabel te zien hoeveel van de mbo-schoolverlaters zonder diploma later alsnog een diploma op mbo- of hbo-niveau haalden.

Tabel 2.0.1: Aantal mbo-schoolverlaters per niveau en leerweg, met diploma en in onderzoekspopulatie

	Mbo-schoolverlaters			Met diploma			In onderzoekspopulatie		
	totaal	bol	bbl	totaal	bol	bbl	totaal	bol	bbl
Mbo 1	7 920	3 760	4 150	3 950	1 580	2 370	1 470	330	1 140
Mbo 2	32 240	14 010	18 230	14 920	5 890	9 030	7 190	2 430	4 770
Mbo 3	31 200	13 380	17 820	18 180	7 140	11 040	10 740	4 000	6 740
Mbo 4	38 790	28 050	10 740	24 460	17 720	6 740	15 280	10 560	4 720
Totaal	110 140	59 200	50 940	61 510	32 330	29 180	34 690	17 320	17 370

2.1 Verdeling naar niveau, leerweg en sector

De totale onderzoekspopulatie van een kleine 35 duizend mbo-gediplomeerde werknemers bestaat voor het grootste deel (44 procent) uit mbo'ers met een mbo-4-diploma. Daarna volgen mbo'ers met een diploma op mbo-niveau 3 (31 procent) en mbo-niveau 2 (21 procent). Een kleine 1 500 mbo-gediplomeerde werknemers (4 procent) hebben een niveau-1-diploma. Daarmee is dit de kleinste groep binnen de onderzoekspopulatie.

Bij de niveaus 1 t/m 3 bestaat het grootste deel van de onderzoekspopulatie uit bbl'ers (63 tot 78 procent). Bij niveau 4 bestaat de onderzoekspopulatie voor slechts 31 procent uit bbl'ers.

Bij zowel de bol'ers als de bbl'ers heeft een groot deel van de mbo-gediplomeerde werknemers een opleiding afgerond in de sector Zorg en welzijn (38 respectievelijk 33 procent). Daarna volgen Economie met 36 en 26 procent en Techniek met 19 en 33 procent van de bol'ers en bbl'ers respectievelijk. Van de mbo-gediplomeerde werknemers heeft slechts een klein deel een diploma in de sector Landbouw. Van de bol'ers rondde 6 procent een opleiding af in deze sector en van de bbl'ers 8 procent. De Combinatiesector komt alleen bij mbo-niveau 1 voldoende voor om mee te nemen in de analyse.

Op mbo-niveau 1 hebben gemiddeld de meeste mbo-gediplomeerde werknemers (33 procent) een diploma in de sector Landbouw. Bij niveau 2 is dit de sector Economie (42 procent) en bij niveau 3 en 4 Zorg en welzijn (46 en 41 procent).

3. Verschillen in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers

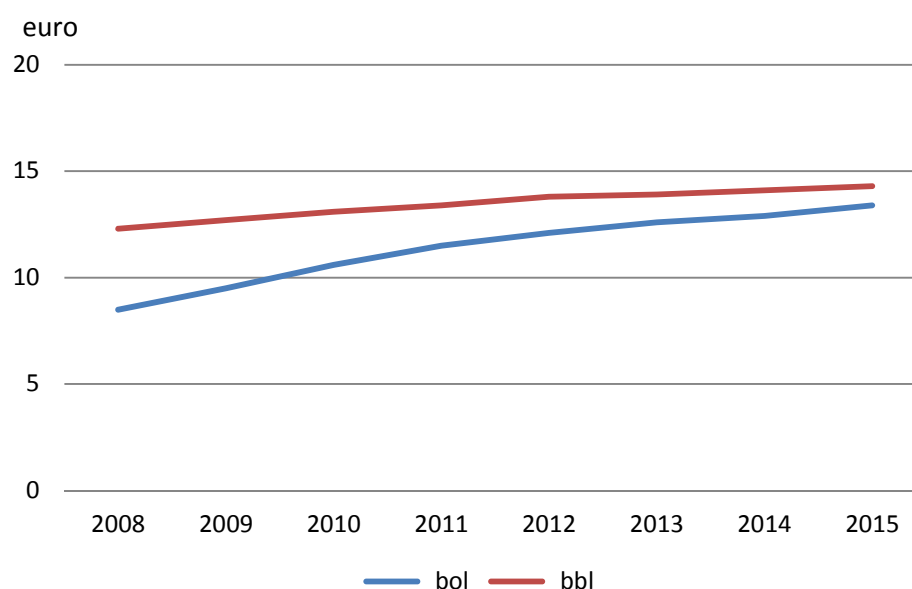
In dit hoofdstuk worden de werkelijke uurlonen van bbl'ers en bol'ers met elkaar vergeleken. Hierbij wordt gekeken naar het absolute verschil in uurloon (het verschil in euro's). In latere hoofdstukken wordt gekeken naar relatieve verschillen, dat wil zeggen het verschil in euro's als percentage van het uurloon van bbl'ers. Dit relatieve verschil geeft daarmee aan hoeveel procent het uurloon van bbl'ers hoger (of lager) is dan dat van bol'ers.

Belangrijke kanttekening bij de resultaten van dit hoofdstuk is dat het relatieve verschil tussen het uurloon van bbl'ers en bol'ers al afneemt als de twee groepen een ongelijk uurloon hebben in het eerste jaar en het absolute verschil daarna gelijk blijft, maar het uurloon van beide groepen wel stijgt. Een verschil van twee euro is namelijk een kleiner relatief verschil als dit gedeeld wordt op een hoger uurloon. Wanneer daarnaast ook het absolute verschil afneemt, neemt het relatieve verschil nog sterker af.

3.1 Verschillen per niveau

De figuren 3.1.1 t/m 3.1.4 beschrijven per mbo-niveau het gemiddelde uurloon van mbo-gediplomeerde werknemers die een bol of bbl hebben gevolgd. Op alle vier de niveaus is zichtbaar dat zowel het absolute als het relatieve verschil in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers kleiner wordt met het aantal jaar na schoolverlaten. Wel verschilt de sterkte van deze ontwikkeling per mbo-niveau.

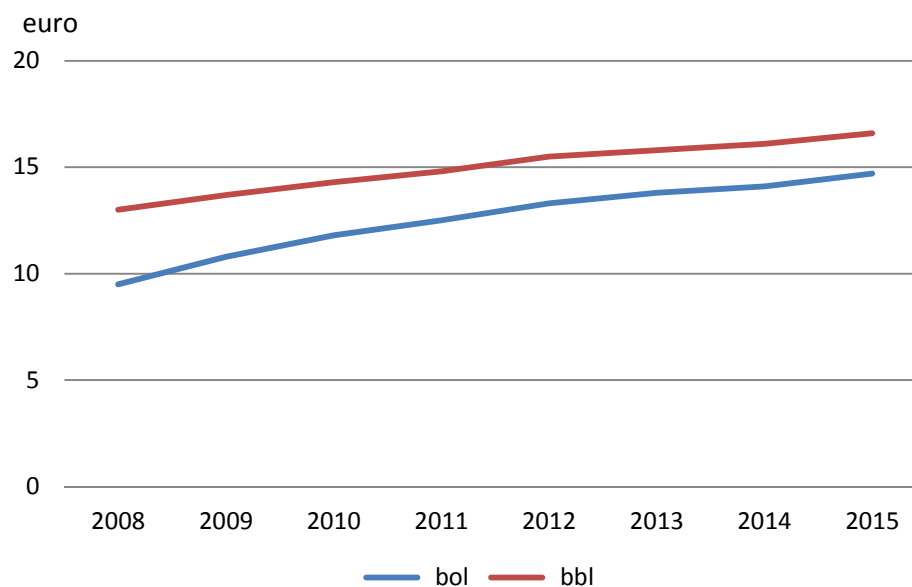
Figuur 3.1.1: Gemiddeld uurloon bbl'ers en bol'ers met mbo-diploma niveau 1, 2008 – 2015

Voor mbo-niveau 1 neemt het verschil tussen bbl'ers en bol'ers het sterkst af van alle mbo-niveaus. Met name tot 2013 stijgt het uurloon van bol'ers zichtbaar sterker dan dat van bbl'ers. Daarna blijft het verschil in euro's redelijk stabiel, het verschil is gedaald van 3,80² euro in 2008 naar 0,90 euro in 2015.

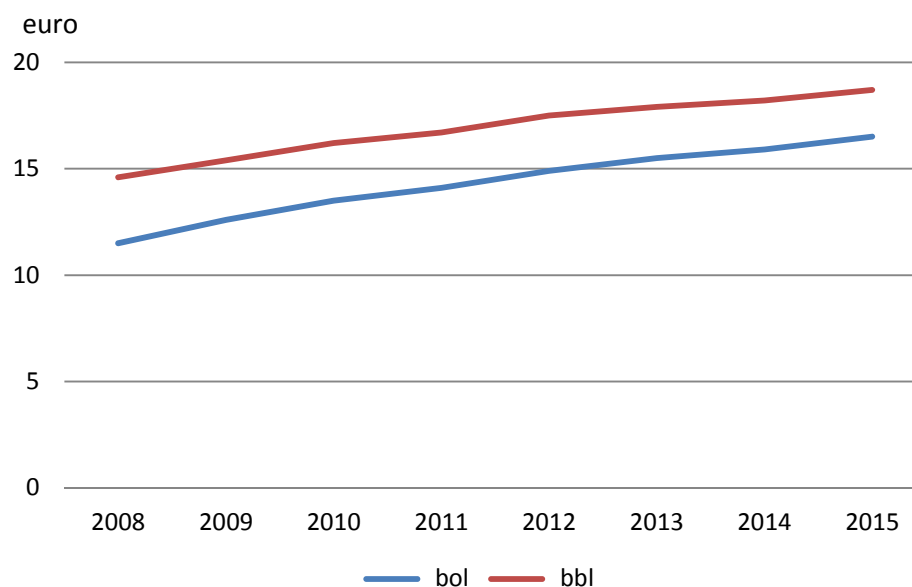
² Alle bedragen in dit rapport zijn afgerond op 0,10 euro.

Figuur 3.1.2: Gemiddeld uurloon bbl'ers en bol'ers met mbo-diploma niveau 2, 2008 – 2015

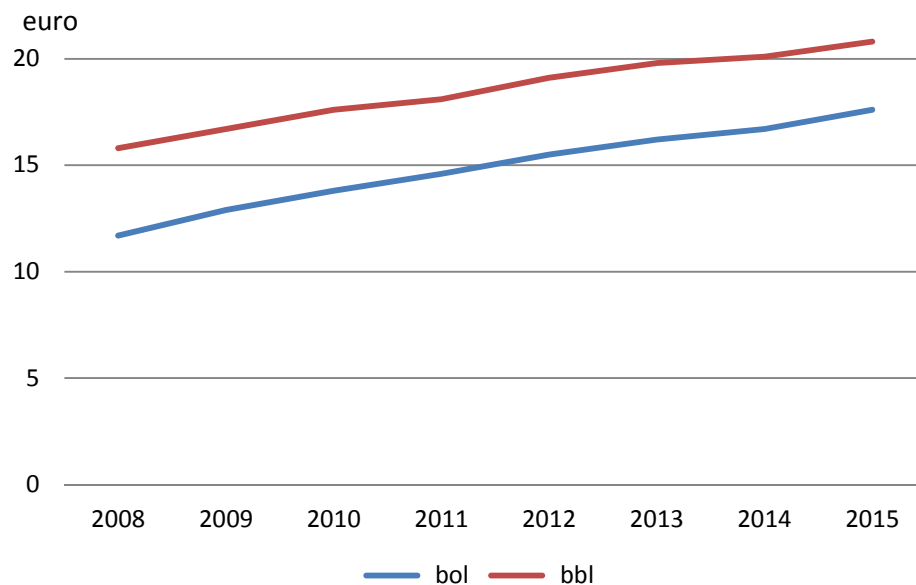
Figuur 3.1.2 laat zien dat bij mbo-niveau 2 het verschil in uurloon daalt van 3,50 euro in 2008 naar 1,90 euro in 2015. Het verschil is daarmee met name groot in 2008 en 2009, en blijft vanaf 2010 redelijk stabiel.

Figuur 3.1.3: Gemiddeld uurloon bbl'ers en bol'ers met mbo-diploma niveau 3, 2008 – 2015

Bij mbo-niveau 3 daalt het verschil tussen bbl'ers en bol'ers langzaam van 3,10 euro in 2008 naar 2,20 euro in 2015.

Figuur 3.1.4: Gemiddeld uurloon bbl'ers en bol'ers met mbo-diploma niveau 4, 2008 – 2015

Bij mbo-niveau 4 daalt het verschil in uurloon van 4,10 euro in 2008 naar 3,20 euro in 2015. Van alle mbo-niveaus blijft het verschil tussen bbl'ers en bol'ers daarmee ook na acht jaar het grootst.

3.2 Verschillen per sector

In deze paragraaf worden de verschillen per niveau verder bekeken per sector. Hoewel bij mbo-niveau 1 ook de Combinatiesector voorkomt, wordt deze hier niet behandeld omdat deze niet kan worden vergeleken met de andere mbo-niveaus. Tabellen 4a t/m 4d in de bijlage beschrijven het gemiddelde uurloon van bol'ers en bbl'ers per niveau en sector. In deze paragraaf worden daarvan alleen de belangrijkste resultaten besproken.

Economie

Binnen de opleidingssector Economie is bij alle vier de mbo-niveaus zichtbaar dat het gemiddelde uurloon van bol'ers veel sterker stijgt dan het gemiddelde uurloon van bbl'ers. Bij niveaus 1, 2 en 4 is er na acht jaar nog maar een klein verschil zichtbaar tussen bbl'ers en bol'ers, bij niveau 3 is dit verschil zelfs geheel verdwenen en is het gemiddelde uurloon van mbo'ers uit de twee leerwegen in 2015 aan elkaar gelijk. Dit resultaat is opvallend aangezien bij de andere sectoren in 2015 het uurloon van bbl'ers nog duidelijk hoger is dan dat van bol'ers.

Landbouw

Bij niveau 1 zijn er te weinig mbo-gecertificeerden bol'ers in de sector Landbouw om een representatieve vergelijking tussen bbl'ers en bol'ers te kunnen maken. Op de andere niveaus is dit wel mogelijk. Bij niveau 2 wordt het absolute verschil met name in de eerste vier jaar na schoolverlaten kleiner, daarna blijft het verschil redelijk constant. Bij niveaus 3 en 4 neemt het absolute verschil tussen de mbo'ers uit de twee leerwegen de eerste jaren licht af en daarna weer licht toe.

Techniek

Bij de sector Techniek blijft het absolute verschil tussen bbl'ers en bol'ers van niveau 1 door de tijd redelijk stabiel. Bij niveau 2 neemt het verschil tussen mbo'ers uit de twee leerwegen licht af. Bij niveau 3 en 4 is de afname wat groter.

Zorg en welzijn

Bij Zorg en welzijn blijft het absolute verschil tussen het uurloon van bbl'ers en bol'ers van niveau 3 en 4 redelijk stabiel in de periode 2008-2015. Dit wijkt af van de andere sectoren waar het absolute verschil afneemt. Bij niveau 2 neemt het absolute verschil wel af. Bij niveau 1 is het aantal mbo-gediplomeerde werknemers met een opleiding in de sector Zorg en welzijn te klein om een vergelijking mogelijk te maken.

3.3 Uurloon, gewerkte uren en jaarloon

In dit onderzoek wordt gekeken naar het gemiddelde uurloon van bbl'ers en bol'ers. Het begrip uurloon heeft een andere betekenis dan jaarloon. Als het uurloon van bbl'ers hoger is dan dat van bol'ers betekent dit niet automatisch dat hun jaarloon ook (in evenredige mate) groter is. Dit is namelijk ook afhankelijk van het aantal gewerkte uren.

Tabellen 5a t/m 5d in de bijlage beschrijven daarom het totale loon en het totaal aantal gewerkte uren van bbl'ers en bol'ers in 2008 en 2015 per niveau en sector. De tabellen laten zien dat bbl'ers op alle vier de mbo-niveaus een hoger gemiddeld jaarloon hebben, ondanks dat bijvoorbeeld op niveau 4 bol'ers in 2015 gemiddeld meer uren werkten dan bbl'ers.

4. De rol van leeftijd bij verschillen in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers

In dit hoofdstuk wordt gekeken naar de rol van leeftijd bij uurloonverschillen tussen bbl'ers en bol'ers. Dit is relevant omdat de bbl'ers in de onderzoekspopulatie gemiddeld een stuk ouder zijn dan de bol'ers wanneer zij het onderwijs verlaten. Omdat oudere werknemers over het algemeen een hoger uurloon hebben, kan dit het verschil in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers mogelijk voor een groot deel verklaren. Tabel 3 in de bijlage toont de gemiddelde leeftijd en de leeftijd in categorieën van bbl'ers en bol'ers per mbo-niveau.

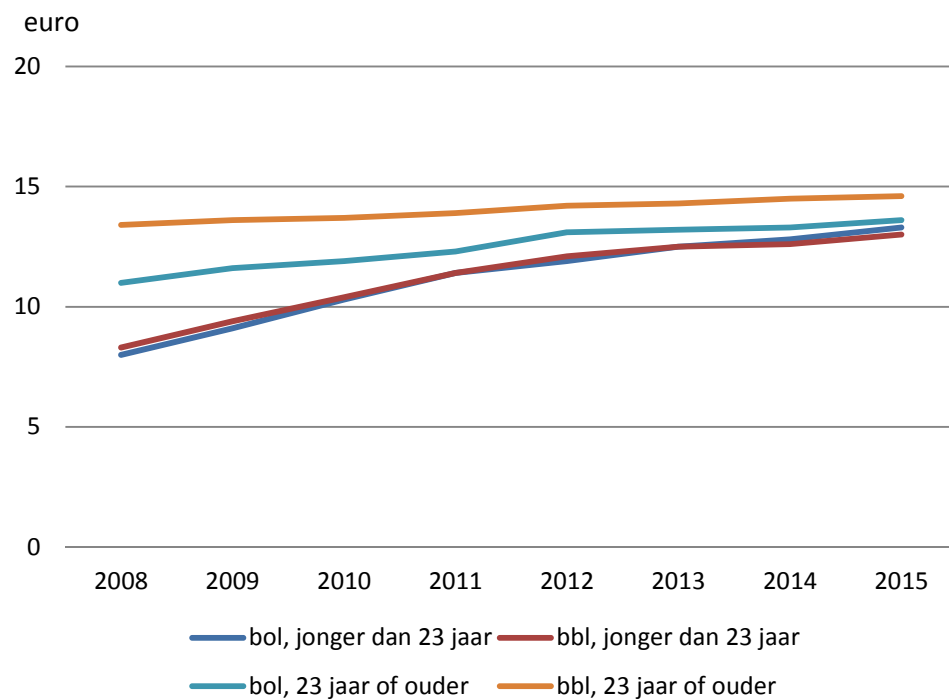
In paragraaf 4.1 worden bbl'ers en bol'ers vergeleken binnen twee leeftijdsgroepen: jonger dan 23 jaar en 23 jaar of ouder. Daarna wordt in paragraaf 4.2 met behulp van regressieanalyse gecorrigeerd voor leeftijd zodat duidelijk wordt of het verschil tussen het uurloon van bbl'ers en bol'ers kleiner wordt als rekening wordt gehouden met het verschil in gemiddelde leeftijd van de twee groepen.

4.1 Leeftijd in twee groepen

Figuren 4.1.1 t/m 4.1.4 laten per mbo-niveau het gemiddelde uurloon van bbl'ers en bol'ers zien voor de leeftijdsgroepen jonger dan 23 jaar en 23 jaar en ouder op het moment van afstuderen. Achterliggende gedachte van deze tweedeling is een onderscheid te maken tussen personen die direct na het voortgezet onderwijs doorstroomden naar het mbo (jonger dan 23 jaar bij mbo-verlaten) en personen die eerst werkervaring hebben opgedaan en daarna een mbo-opleiding zijn gaan volgen (23 jaar of ouder bij mbo-verlaten).

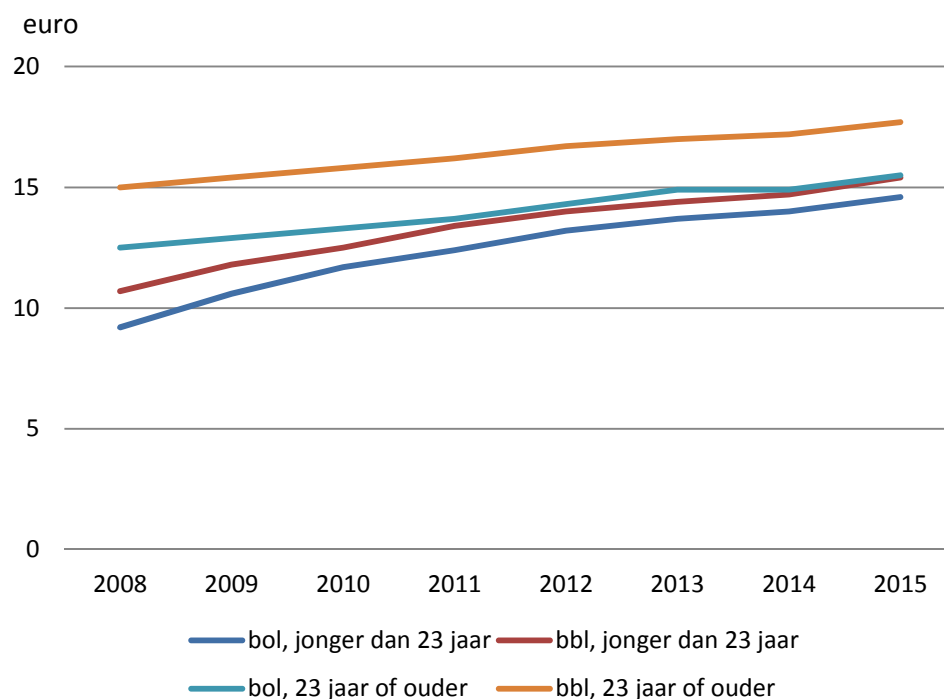
Bij het interpreteren van de resultaten moet in gedachten worden gehouden dat ook binnen deze groepen de gemiddelde leeftijd van bbl'ers nog hoger is dan van die van bol'ers. Omdat het verschil in leeftijd kleiner is in de groep onder 23 jaar, is de verwachting dat de verschillen in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers binnen deze groep ook kleiner zullen zijn.

Figuur 4.1.1: Gemiddeld uurloon bbl'ers en bol'ers met mbo-diploma niveau 1 naar leeftijdscategorie, 2008 – 2015

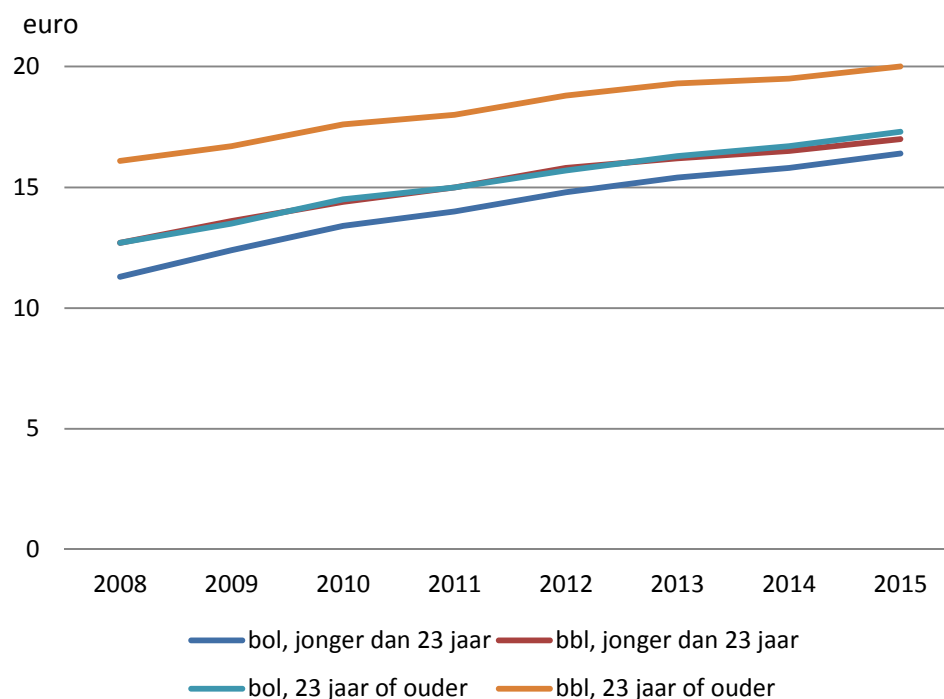
Figuur 4.1.1 laat zien dat er vrijwel geen verschil is tussen bbl'ers en bol'ers voor de groep mbo-gediplomeerde werknemers jonger dan 23 jaar. Bij de groep van 23 jaar of ouder bestaat er nog wel een zichtbaar verschil in het gemiddelde uurloon van bbl'ers en bol'ers tot en met acht jaar na afstuderen.

Figuur 4.1.2: Gemiddeld uurloon bbl'ers en bol'ers met mbo-diploma niveau 2 naar leeftijdscategorie, 2008 – 2015.

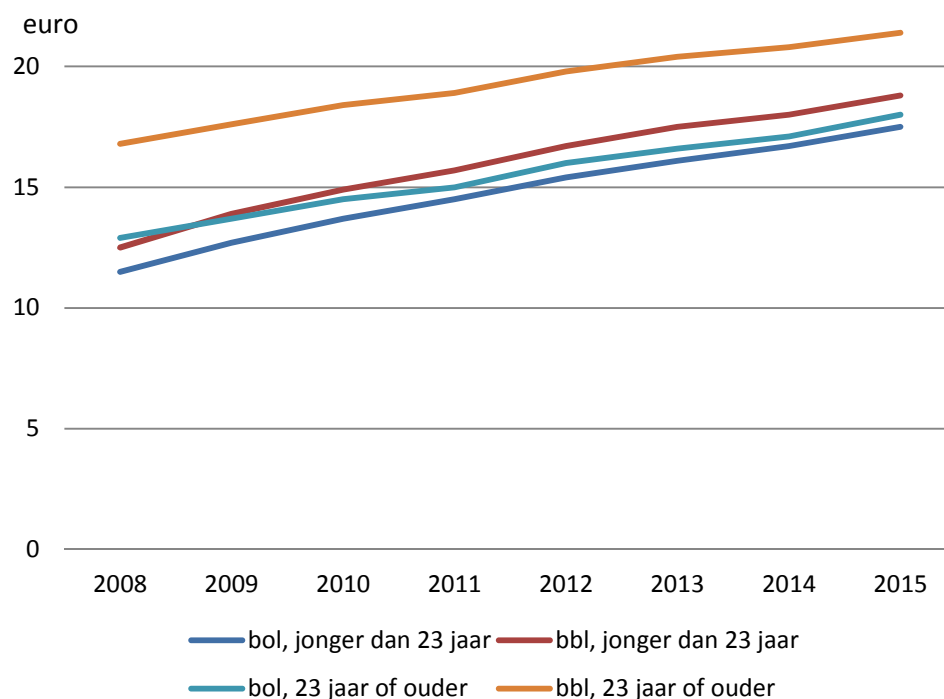

Bij de mbo-niveaus 2 t/m 4 blijft er een verschil bestaan tussen het gemiddelde uurloon van bbl'ers en bol'ers in het voordeel van de bbl'ers in beide leeftijdscategorieën. Wel is het verschil in gemiddeld uurloon tussen mbo'ers van de twee leerwegen aanzienlijk kleiner in de groep onder 23 jaar. Het lijkt er dus op dat het verschil in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers kleiner is als groepen van ongeveer dezelfde leeftijd worden vergeleken.

Figuur 4.1.3: Gemiddeld uurloon bbl'ers en bol'ers met mbo-diploma niveau 3 naar leeftijdscategorie, 2008 – 2015

Figuur 4.1.4: Gemiddeld uurloon bbl'ers en bol'ers met mbo-diploma niveau 4 naar leeftijdscategorie, 2008 – 2015

Zoals eerder naar voren kwam zijn bbl'ers gemiddeld ouder dan bol'ers. Dit geldt ook binnen deze twee leeftijdsgroepen. Omdat de gemiddelde leeftijd van bbl'ers en bol'ers in de groep jonger dan 23 jaar dichtbij elkaar zal liggen, is een vergelijking van het uurloon tussen bbl'ers

en bol'ers bij deze leeftijdsgroep daarom het meest zinvol. Deze vergelijking laat zien dat het verschil in uurloon inderdaad kleiner wordt bij een vergelijkbaardere leeftijd.

In de volgende stap wordt daarom met behulp van regressieanalyse gecorrigeerd voor leeftijd, zodat de invloed van leeftijd op het uurloon kan worden geïsoleerd. Het uurloon van bbl'ers en bol'ers uit de onderzoekspopulatie kan dan met elkaar worden vergeleken alsof er geen leeftijdsverschil meer bestaat tussen de twee groepen.

4.2 Correctie voor leeftijd

De uurloonratio's in model 1 en 2 in de tabellen 6a t/m 6d van de bijlage tonen per mbo-niveau het relatieve verschil in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers voor en na correctie voor leeftijd.³ Bij de correctie is er rekening mee gehouden dat naarmate men ouder is, een jaar ouder worden een steeds kleinere stijging van het uurloon tot gevolg heeft dan dit zou hebben op een jongere leeftijd.

Na de correctie voor leeftijd is het relatieve verschil in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers duidelijk kleiner. Bij mbo-niveau 1 neemt het verschil een jaar na schoolverlaten af van 47 procent voor correctie naar 6 procent na correctie. Twee jaar na schoolverlaten is dit verschil gedaald van 36 naar 5 procent. Na twee jaar is het relatieve verschil niet meer significant, wat betekent dat bbl'ers per uur niet meer verdienen dan bol'ers wanneer zij even oud zouden zijn.

Bij de mbo-niveaus 2 t/m 4 is het relatieve verschil na correctie ook sterk afgenomen maar blijft het verschil in alle jaren wel significant. Bij niveau 2 daalt het verschil van 37 procent voor correctie naar 13 procent na correctie één jaar na schoolverlaten. Acht jaar na schoolverlaten is het ongecorrigeerde verschil nog 13 procent; na leeftijdscorrectie is dit 6 procent. Bij niveau 3 zijn deze verschillen één jaar na schoolverlaten 27 en 10 procent, respectievelijk voor en na correctie. Acht jaar na schoolverlaten zijn deze verschillen 13 en 3 procent. Bij mbo-niveau 4 blijft het verschil na acht jaar, ook na leeftijdscorrectie, het grootst van alle mbo-niveaus. Na één jaar is het gemiddelde uurloon van bbl'ers van dit niveau ongecorrigeerd 35 procent hoger dan dat van bol'ers en acht jaar na schoolverlaten is dit nog 18 procent. Na leeftijdscorrectie verdienen deze bbl'ers gemiddeld 11 procent meer dan bol'ers en na acht jaar was dit 9 procent.

Dat bbl'ers een hoger uurloon hebben, kan dus deels worden verklaard doordat zij ouder zijn. In het volgende hoofdstuk wordt onderzocht of een aantal andere factoren ook een rol speelt bij het verschil in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers.

³ Doordat in de regressieanalyse een logaritmische transformatie van de afhankelijke variabele uurloon is toegepast, betreffen alle verschillen nu het relatieve verschil in het meetkundig gemiddelde uurloon van bbl'ers en bol'ers. Zie paragraaf 7.3 voor verdere toelichting.

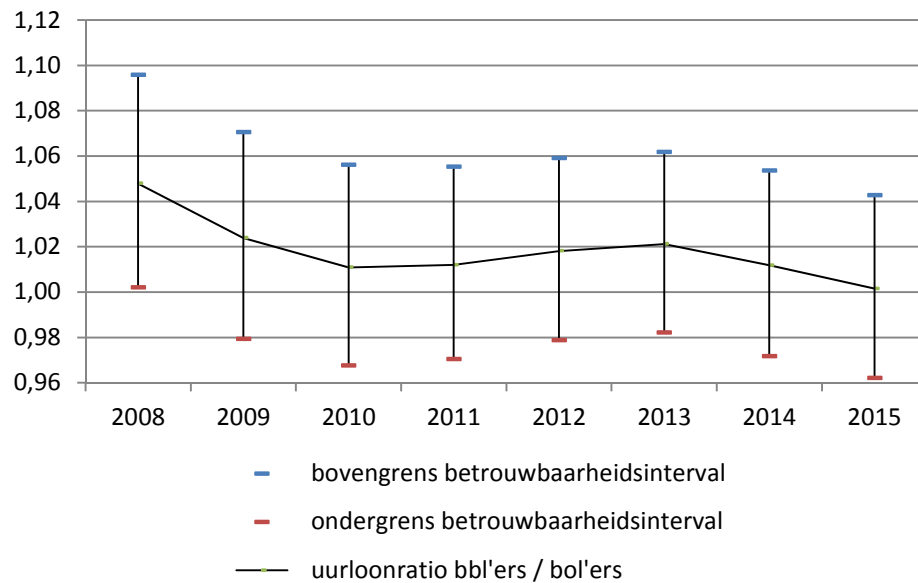
5. Verschillen in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers gecorrigeerd voor andere factoren

Naast leeftijd zijn er nog een aantal andere factoren die het verschil in uurloon tussen bol'ers en bbl'ers kunnen verklaren. Daarom wordt er in dit hoofdstuk ook gecorrigeerd voor geslacht, herkomstgroepering, woonprovincie en sector van de afgeronde mbo-opleiding. De verschillen die na deze correctie overblijven, kunnen worden geïnterpreteerd als de (relatieve) verschillen die er zouden zijn tussen het uurloon van bbl'ers en dat van bol'ers, als beide groepen wat betreft de genoemde kenmerken hetzelfde zouden zijn samengesteld. Het mogelijke effect van geslacht, herkomstgroepering, woonprovincie en sector op het uurloon wordt op die manier als het ware geïsoleerd. In paragraaf 5.2 wordt onderzocht of de verschillen tussen bbl'ers en bol'ers na correctie verschillen tussen de opleidingssectoren.

5.1 Gecorrigeerde verschillen voor de totale groep

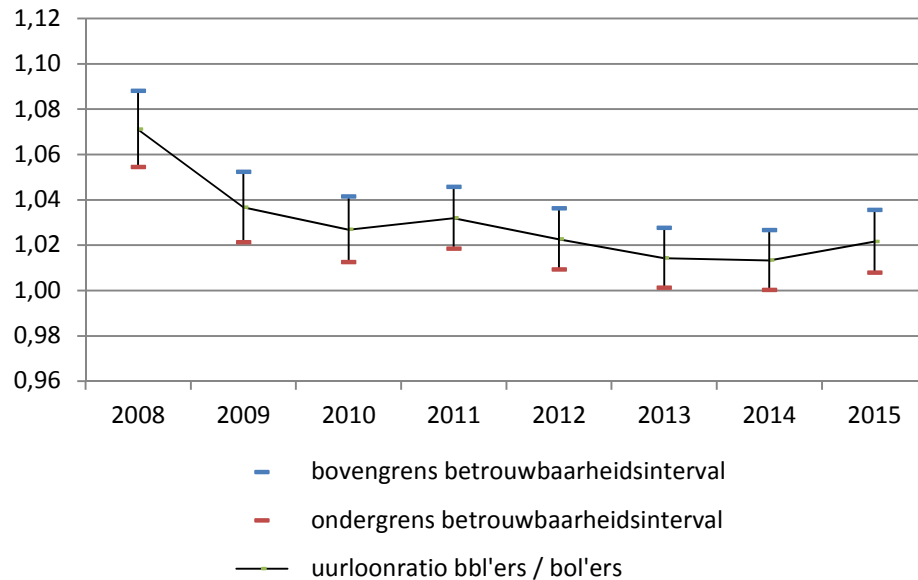
Nadat ook voor geslacht, herkomstgroepering, woonprovincie en sector is gecorrigeerd, is het (relatieve) verschil in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers kleiner dan na correctie voor alleen leeftijd (zie tabellen 6a t/m 6d in de bijlage). Figuren 5.1.1 t/m 5.1.4 laten dit verschil zien. De uurloonratio kan als volgt worden geïnterpreteerd: een ratio van 1,00 geeft aan dat de uurlonen van mbo'ers uit de twee beide leerwegen aan elkaar gelijk zijn; een ratio van 1,04 betekent dat het uurloon van bbl'ers 4 procent hoger ligt dan dat van bol'ers (relatief verschil van 4 procent). De getoonde marges zijn de onder- en bovengrens van het 95 procent betrouwbaarheidsinterval dat hoort bij de geschatte uurloonratio. Wanneer de waarde 1,00 binnen het betrouwbaarheidsinterval valt betekent dit dat de uurloonratio niet significant is. Oftewel, het gemiddelde uurloon van bbl'ers en bol'ers wijkt dan niet significant van elkaar af.

Figuur 5.1.1: Verhouding tussen het uurloon van bbl'ers en bol'ers met mbo-diploma niveau 1, gecorrigeerd, 2008 – 2015

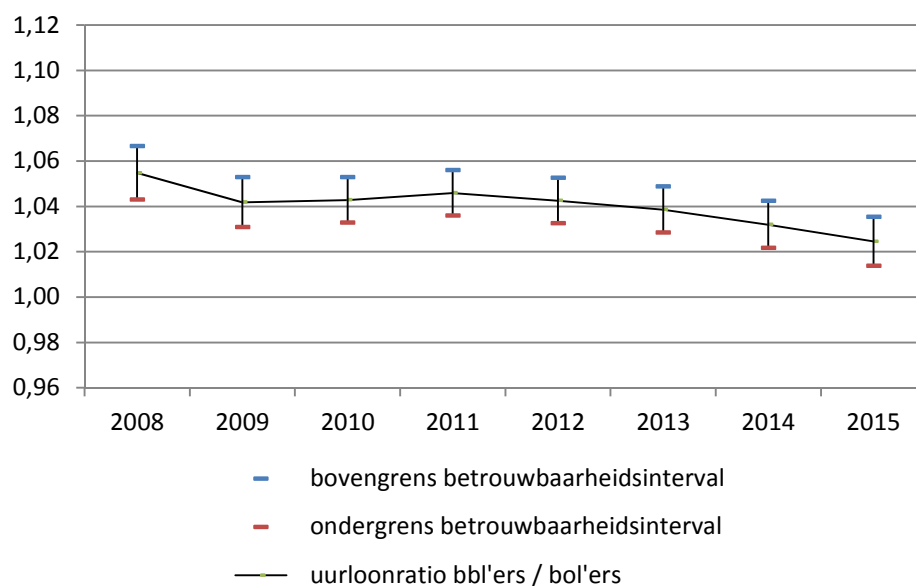
Figuur 5.1.1 laat zien dat de gecorrigeerde uurloonratio vanaf 2008 niet significant is voor mbo-1-gediplomeerde werknemers. Alleen in het eerste jaar na schoolverlaten (2008) verdienen de bbl'ers gemiddeld een 5 procent hoger uurloon, wanneer voor leeftijd en de overige factoren wordt gecorrigeerd. Dat het verschil insignificant is, komt mede door de brede betrouwbaarheidsintervallen (zie toelichting hoofdstuk 7).

Figuur 5.1.2: Verhouding tussen het uurloon van bbl'ers en bol'ers met mbo-diploma niveau 2, gecorrigeerd, 2008 – 2015

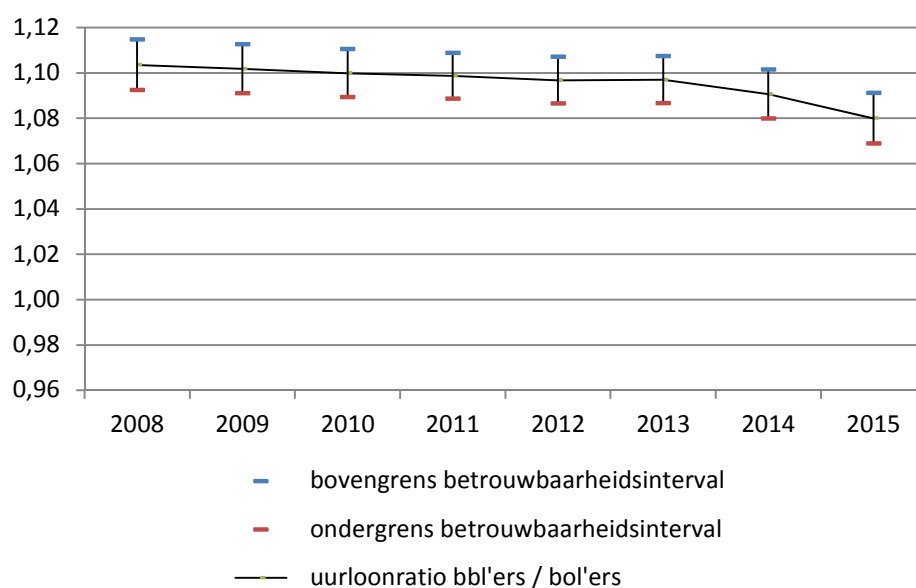
Bij mbo-niveau 2 blijft er tot en met acht jaar na schoolverlaten een significant verschil in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers bestaan, ook na correctie. Het verschil is in het eerste jaar na schoolverlaten nog vrij hoog (7 procent), maar neemt snel af tot ongeveer 4 procent waarna het verschil vanaf 2012 zo rond de 2 procent blijft schommelen. Het verloop is daarmee vergelijkbaar met mbo-1-ge diplomeerde werknemers, waar het verschil in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers ook vooral het eerste jaar na schoolverlaten groot is.

Figuur 5.1.3: Verhouding tussen het uurloon van bbl'ers en bol'ers met mbo-diploma niveau 3, gecorrigeerd, 2008 – 2015

Net als bij de bbl'ers en bol'ers met een niveau-2-diploma, is bij niveau 3 zichtbaar dat het relatieve verschil in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers afneemt in de acht jaar jaar na schoolverlaten. In het eerste jaar na schoolverlaten is dit verschil 5 procent, waarna dit tot en met 2012 ruim 4 procent bedraagt. In de laatste drie jaar neemt het verschil verder af tot iets meer dan 2 procent.

Figuur 5.1.4: Verhouding tussen het uurloon van bbl'ers en bol'ers met mbo-diploma niveau 4, gecorrigeerd, 2008 – 2015

Bij de schoolverlaters met een mbo-4-diploma is een licht dalende trend zichtbaar in de verschillen in uurloon tot 2013 en een wat sterkere daling in de laatste twee jaar van de waarnemingsperiode. Het verschil in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers loopt terug van ruim 10 procent naar 8 procent acht jaar na schoolverlaten. Ook na correctie voor leeftijd en andere kenmerken blijft het verschil in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers bij niveau-4-gediplomeerde werknemers groter dan bij de andere mbo-niveaus.

5.2 Gecorrigeerde verschillen per sector

In de voorgaande paragraaf werden de verschillen in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers gecorrigeerd voor de opleidingssector. Het kan namelijk zo zijn dat mbo'ers met een opleiding in een bepaalde sector meer verdienen en dat bbl'ers vaker een opleiding hebben gedaan in die sector. Daarnaast is het interessant om te bekijken of de verschillen in uurloon verschillen tussen de opleidingssectoren. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat het verschil in uurloon tussen werknemers die een bbl of bol hebben afgerond in de sector Techniek hoger is dan in de sector Zorg en welzijn. In deze paragraaf wordt daarom onderzocht hoe het verschil in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers eruitziet per sector. In deze analyse wordt daarnaast, net als in de vorige paragraaf, naast leeftijd voor andere factoren gecorrigeerd die mogelijk een rol spelen bij het verschil in uurloon.

Tabel 5.2.1: Verhouding tussen het uurloon van bbl'ers en bol'ers per sector, per niveau, gecorrigeerd, 2008-2015

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
<i>Uurloonratio bbl t.o.v. bol</i>								
Mbo 1								
Sector								
Combinatie	1,00	1,04	1,02	1,01	0,99	1,02	0,98	0,96
Economie	1,04	0,97	0,97	0,98	0,97	0,96	0,94	0,92 ##
Landbouw	1,12	0,98	0,93	0,87	0,90	0,89	0,89	0,85
Techniek	1,14 ##	1,15 ##	1,11 ##	1,12 ##	1,15 ##	1,17 ##	1,18 ##	1,19 ##
Zorg en welzijn	0,99	0,92	0,94	0,94	0,97	0,97	0,98	1,01
Mbo 2								
Sector								
Economie	1,00	0,97 ##	0,95 ##	0,96 ##	0,96 ##	0,95 ##	0,95 ##	0,96 ##
Landbouw	1,15 ##	1,10 ##	1,09 ##	1,07 ##	1,06 ##	1,06 ##	1,06 ##	1,05 #
Techniek	1,18 ##	1,14 ##	1,13 ##	1,13 ##	1,11 ##	1,09 ##	1,09 ##	1,10 ##
Zorg en welzijn	1,05 #	1,04 #	1,05 ##	1,06 ##	1,06 ##	1,07 ##	1,07 ##	1,07 ##
Mbo 3								
Sector								
Economie	1,07 ##	1,03 ##	1,01	1,00	0,99	0,98 #	0,96 ##	0,95 ##
Landbouw	1,16 ##	1,13 ##	1,10 ##	1,09 ##	1,07 ##	1,07 ##	1,08 ##	1,08 ##
Techniek	1,22 ##	1,18 ##	1,14 ##	1,13 ##	1,10 ##	1,08 ##	1,08 ##	1,06 ##
Zorg en welzijn	0,98	0,99	1,02 ##	1,04 ##	1,05 ##	1,05 ##	1,05 ##	1,05 ##
Mbo 4								
Sector								
Economie	1,09 ##	1,08 ##	1,06 ##	1,04 ##	1,04 ##	1,03 ##	1,02 ##	1,01
Landbouw	1,17 ##	1,14 ##	1,12 ##	1,14 ##	1,11 ##	1,12 ##	1,13 ##	1,14 ##
Techniek	1,23 ##	1,22 ##	1,20 ##	1,19 ##	1,18 ##	1,17 ##	1,16 ##	1,14 ##
Zorg en welzijn	1,06 ##	1,07 ##	1,08 ##	1,10 ##	1,10 ##	1,12 ##	1,11 ##	1,10 ##

Bron: CBS.

= p < 0,05

= p < 0,01

Tabel 5.2.1 toont per mbo-niveau en sector het gecorrigeerde relatieve verschil in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers (zie tabellen 8a t/m 8d en tabel 9 in de bijlage).

Deze resultaten laten zien dat het gecorrigeerde verschil in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers met name groot is in de sector Techniek. Bij alle vier de mbo-niveaus binnen deze sector neemt het relatieve verschil af met het aantal jaar na schoolverlaten, maar blijft wel alle jaren significant. Bbl'ers die op mbo-niveau 4 een opleiding afrondden in de sector Techniek, verdienden na acht jaar gemiddeld 14 procent meer per uur dan bol'ers in deze sector. Voor de bbl'ers met een niveau 3 diploma neemt het verschil af van 22 procent in 2008 naar 6 procent in 2015. Bij niveau 1 neemt het verschil juist toe van 14 naar 19 procent.

Voor mbo-ge diplomeerde werknemers met een agrarische opleiding (sector Landbouw) blijft het verschil tussen bbl'ers en bol'ers met name groot op het hoogste mbo-niveau. Bbl'ers van dat niveau verdienen in 2008 gemiddeld 17 procent meer per uur dan bol'ers, in 2015 is dit verschil met 3 procentpunten afgenomen. Bij niveau 2 en 3 hebben bbl'ers in het eerste jaar nog een respectievelijk 15 en 16 procent hoger uurloon, maar neemt dit na acht jaar af naar 5 en 8 procent. Bij niveau 1 is het verschil in geen van de jaren significant.

De uitkomsten voor de sector Economie wijken voor niveau 1, 2 en 3 af van die van de andere sectoren. Bbl'ers die op de niveaus 2 en 3 een mbo-opleiding afrondden in de sector Economie verdienen op lange termijn een lager uurloon dan bol'ers (na correctie). Het algemene beeld van de overige sectoren is juist dat bbl'ers een hoger uurloon verdienen. Bij Economie-ge diplomeerden van niveau 2 is er in 2008 geen significant verschil tussen bbl'ers en bol'ers, maar verdienen bbl'ers vanaf 2009 een 3 tot 5 procent lager uurloon. Bij niveau 3 verdienen bbl'ers in de eerste twee jaar na schoolverlaten nog een hoger uurloon dan bol'ers, waarna er van 2010 t/m 2012 geen significant verschil is. Vanaf 2013 is het relatieve verschil negatief geworden en verdienen bbl'ers uiteindelijk een 5 procent lager uurloon dan bol'ers. Het uurloon van bbl'ers met een niveau-1-diploma in deze sector verschilt tot en met 2014 niet significant van dat van bol'ers; in 2015 is het 8 procent lager. Bij niveau 4 verdienen de bbl'ers, afgezien van 2015, wel een significant hoger uurloon. Dit verschil loopt door de tijd terug van 9 naar 2 procent.

Bij mbo'ers met een diploma in de Zorg en welzijn op niveau 2 t/m 4 is het relatieve verschil tussen bbl'ers en bol'ers in 2015 iets groter dan in 2008. Bij niveau 2 is het verschil vanaf het begin positief en neemt dit toe van 5 naar 7 procent in 2015. Bij niveau 3 is het uurloon van de bbl'ers in 2009 nog 2 procent lager, maar acht jaar na schoolverlaten is het uurloon van bbl'ers 5 procent hoger dan dat van bol'ers. Bij niveau 4 neemt het verschil in de eerste 6 jaar na schoolverlaten toe van 6 tot 12 procent, waarna het weer afneemt tot 10 procent in 2015. Voor ge diplomeerden op niveau 1 in deze sector is er in geen van de jaren een significant verschil tussen het uurloon van bbl'ers en bol'ers.

Uit de analyses per sector blijkt dat, na controle voor leeftijd, geslacht, herkomst, en woonprovincie, de bbl'ers niet in alle opleidingssectoren een hoger uurloon verdienen dan bol'ers.

6. Conclusie en discussie

In dit rapport is onderzocht hoe het uurloon van mbo-gediplomeerde werknemers die een bbl volgden (bbl'ers) zich op langere termijn verhoudt tot het uurloon van bol'ers. Hiervoor zijn bbl'ers en bol'ers geselecteerd die na uitstroom uit het mbo in 2006/'07 met een mbo-diploma als einddiploma de arbeidsmarkt op gingen en gedurende de acht jaar daarna werknemer waren. De verschillen in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers zijn in een aantal stappen in kaart gebracht.

Uit de analyse van de geobserveerde (werkelijke) uurlonen kwam naar voren dat bbl'ers bij alle vier de mbo-niveaus gemiddeld een hoger uurloon verdienen dan bol'ers tot en met acht jaar na schoolverlaten. Omdat bbl'ers en bol'ers sterk van elkaar verschillen qua leeftijd en oudere werknemers meestal een hoger uurloon verdienen, is vervolgens gecontroleerd voor leeftijd. Na leeftijdscorrectie werd zichtbaar dat het uurloon van bbl'ers op de niveaus 2 t/m 4 nog steeds significant hoger is dan dat van bol'ers, maar dat het relatieve verschil wel sterk is afgenomen. Leeftijd verklaart dus een groot deel van het verschil in uurloon tussen de twee groepen.

Wanneer vervolgens voor leeftijd, geslacht, herkomst, woonprovincie en opleidingssector werd gecorrigeerd nam het verschil in gecorrigeerd uurloon tussen bbl'ers en bol'ers verder af. Bij niveaus 2 t/m 4 blijft het gemiddelde uurloon van bbl'ers t/m acht jaar na schoolverlaten significant hoger, maar neemt het verschil ten opzichte van bol'ers wel af met het aantal jaar na schoolverlaten. Bij mbo-niveau 4 verdienen de bbl'ers acht jaar na schoolverlaten gemiddeld 8 procent meer per uur dan de bol'ers. Bij mbo-niveau 4 is het verschil daarmee groter dan bij de andere niveaus.

Als laatste kwam naar voren dat de verschillen in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers verschillen per sector van de mbo-opleiding, ook na correctie voor leeftijd, geslacht, herkomst en woonprovincie. Bbl'ers die een opleiding afrondden in de sectoren Techniek, Landbouw en Zorg en welzijn op niveau 2 t/m 4 verdienen een significant hoger uurloon dan bol'ers. Wel neemt het relatieve verschil tussen het uurloon van bbl'ers en bol'ers af met het aantal jaar na schoolverlaten. Bij de sector Economie verdienen bol'ers na acht jaar juist een hoger uurloon op niveaus 2 en 3.

Belangrijk bij de interpretatie van deze resultaten is dat deze betrekking hebben op een selectieve groep mbo-schoolverlaters. Daarnaast geven de gevonden resultaten slechts een samenhang aan tussen de verklarende variabelen en het uurloon. Er kan dus niet worden vastgesteld of de gevonden verschillen tussen het uurloon van bbl'ers en dat van bol'ers die overblijven na correctie ook daadwerkelijk worden veroorzaakt door alleen de gevolgde leerweg. Omdat de mbo'ers die een bbl'ers willen volgen, moeten solliciteren voor deze opleidingsplek, is er sprake van een selectie waarvoor niet kan worden gecorrigeerd in deze regressieanalyse. Wanneer bijvoorbeeld de meest productieve en/of gemotiveerde leerlingen kiezen voor en worden toegelaten tot de bbl, zit het verschil tussen bbl'ers en bol'ers niet alleen in de gevolgde leerweg maar ook in deze kenmerken. Dit heeft tot gevolg dat het werkelijke effect van de leerweg moeilijk kan worden geschat met behulp van de regressieanalyses die in dit onderzoek zijn uitgevoerd.

Ten slotte zijn de resultaten uit dit onderzoek gebaseerd op één cohort waarvan steeds dezelfde personen worden waargenomen van 2008 t/m 2015. Dit heeft mogelijk tot gevolg dat

wanneer er eenmaal een significant verschil bestaat in uurloon tussen de bbl'ers en bol'ers uit de onderzoekspopulatie, de kans groot is dat dit in een daaropvolgend jaar ook geldt. Wanneer men hiervoor zou corrigeren is het mogelijk dat de verschillen niet meer in alle jaren significant zouden zijn. Daarnaast kunnen de resultaten die voor dit cohort gelden niet zonder meer worden geëxtrapoleerd naar cohorten die in andere jaren het mbo verlieten en onder wellicht andere omstandigheden de arbeidsmarkt betraden.

7. Onderzoeksbeschrijving

7.1 Populatie

De basispopulatie van het onderzoek bestaat uit mbo-schoolverlaters na schooljaar 2006/'07. Dit zijn personen die op 1 oktober 2006 ingeschreven waren in het mbo en op 1 oktober 2007 geen inschrijving hadden in het (bekostigde) onderwijs. Daarnaast betreft het alleen personen die een voltijd bol of een bbl opleiding volgden en die gedurende de gehele onderzoeksperiode (2006-2015) elk jaar op 1 oktober als ingezetene waren ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP).

Onderzoekspopulatie

De populatie voor de uurloonanalyses vormt een subpopulatie van de basispopulatie. Bij de afbakening van deze onderzoekspopulatie worden de volgende groepen niet meegenomen:

- Mbo-schoolverlaters die uitstromen zonder mbo-diploma in schooljaar 2006/'07 (deze groep is op de arbeidsmarkt niet goed te vergelijken met mensen die wel een diploma hebben gehaald).
- Mbo-schoolverlaters die in de periode 2008-2015 weer terugkeren in het onderwijs (deze groep is op de arbeidsmarkt niet goed te vergelijken met mensen die in het schooljaar 2006/'07 voor het laatst onderwijs volgden).
- Mbo-schoolverlaters die in 2015 een hoger diploma hebben dan het in 2006/'07 behaalde mbo-diploma (deze groep is op de arbeidsmarkt niet goed te vergelijken met mensen die als hoogste diploma een mbo-diploma hebben).
- Mbo-schoolverlaters die in de periode 2008 t/m 2015 werkzaam zijn geweest als zelfstandige of directeur-groootaandeelhouder (dga) (van zelfstandigen kan geen uurloon berekend worden, omdat daar het aantal gewerkte uren niet van bekend is; voor dga's geldt dat hun loon mogelijk niet representatief is).
- Mbo-schoolverlaters die in de periode 2008 t/m 2015 één of meerdere jaren niet voorkomen in de polisadministratie (deze groep was niet de gehele periode werkzaam als werknemer).
- Mbo schoolverlaters die in de periode 2008 t/m 2015 één of meerdere jaren geen plausibel basisloon, reguliere uren en/of uurloon hebben als werknemer (van deze groep kan over de tijd geen goede vergelijking worden gemaakt, omdat er een periode ontbreekt).
- Mbo-schoolverlaters die in 2006/'07 een mbo-diploma hebben behaald op niveau 2, 3 of 4 in de combinatiesector (deze groep is te klein om mee te nemen in de analyses).

In tabel 1 in de bijlage is te zien hoe groot de groepen zijn die zijn uitgesloten voor de uurloonanalyses.

7.2 Variabelen

Voor dit onderzoek is een databestand samengesteld door middel van het koppelen van gegevens over onderwijsinschrijvingen, diploma's en hoogste opleidingsniveau, polisgegevens, de zelfstandigenregistratie en de Basisregistratie Personen (BRP).

Mbo-schoolverlaters en diploma's

Bij het afbakenen van de groep mbo-schoolverlaters is gebruik gemaakt van gegevens over inschrijvingen in het mbo en andere onderwijssoorten uit de Basisregistratie Onderwijs (BRON).

Of de mbo-schoolverlaters uitstroomden met een diploma is ook bepaald op basis van BRON. Wanneer er meerdere mbo-opleidingen tegelijkertijd werden gevolgd, is gekozen voor de opleiding van het hoogste niveau. Hetzelfde geldt voor behaalde mbo-diploma's.

Niveau, leerweg en sector

Deze gegevens zijn bepaald aan de hand van het opleidingsnummer van het behaalde mbo-diploma, of, wanneer geen diploma was behaald, van de inschrijving in het mbo op 1 oktober 2006.

Hoogst behaalde opleidingsniveau

Van degenen die het mbo verlieten zonder een mbo-diploma is het hoogst behaalde opleidingsniveau in 2007 bepaald met het Opleidingsniveaubestand van 2007. Het hoogst behaalde opleidingsniveau in 2015 is bepaald met het Opleidingsniveaubestand van 2014 en het hoogst behaalde diploma in de BRON van 2015. Er worden twee categorieën onderscheiden: mbo of ho (hoger beroepsonderwijs) en po of vo (primair onderwijs of voortgezet onderwijs).

Later weer in onderwijs of hoger diploma

Of mbo-gediplomeerden in de periode 2008-2015 weer onderwijs hebben gevolgd is bepaald aan de hand van inschrijvingen in het onderwijs op 1 oktober van elk jaar in de BRON. Of in deze periode een hoger diploma is behaald dan het mbo-diploma van 2007 is bepaald met het Opleidingsniveaubestand van 2014 en het hoogst behaalde diploma in BRON van 2015. Om vast te stellen of een diploma-niveau hoger is dan dat van 2007 is gebruik gemaakt van de niveau-indeling van de Standaard Onderwijsindeling (SOI) 2006. Ook een mbo-diploma van een hoger niveau geldt als een hoger diploma.

Zelfstandige of directeur-grotaandeelhouder (dga)

Met de Zelfstandigenregistratie is bepaald of personen in de periode 2008-2014 (gegevens voor 2015 zijn nog niet beschikbaar) in één of meer jaren inkomen in de vorm van 'belastbare winst uit onderneming' hebben gehad. Uit de Polisadministratie is afgeleid of personen in de periode 2008-2015 in één of meer jaren loon hebben ontvangen als dga.

Loon als werknemer

Of personen in alle jaren van de periode 2008-2015 loon hebben ontvangen als werknemer is bepaald met de Polisadministratie. Ook stagiairs, WSW'ers, uitzend- en oproepkrachten en overige actieven worden gerekend tot de werknemers. Dga's zijn niet als werknemer geënclassificeerd.

Plausibel basisloon, reguliere uren en uurloon

In de Polisadministratie is per persoon per baan voor elke periode van maximaal een maand het totale basisloon en het totaal aantal reguliere uren. Per persoon zijn periodes als plausibel aangemerkt waarvoor geldt:

- het basisloon is groter dan 0 euro en maximaal 10.000 euro;
- het aantal reguliere uren is groter dan 0 en maximaal 400;
- het uit het basisloon en de reguliere uren berekende uurloon is groter dan 1 euro per uur en maximaal 100 euro per uur.

Als een persoon minimaal één periode een plausibel basisloon, aantal uren en uurloon had, is dat hele jaar voor die persoon beschouwd als een jaar met een plausibel basisloon, reguliere uren en uurloon.

Gewogen gemiddelde uurloon

Voor elke persoon met alle jaren een plausibel basisloon, reguliere uren en uurloon, is per jaar het basisloon van alle periodes opgeteld en zijn per jaar de reguliere uren van alle periodes opgeteld. Hieruit is per persoon per jaar een gemiddeld uurloon berekend. Dit gemiddelde uurloon is gewogen omdat uurlonen die in periodes zijn verdiend dat men meer reguliere uren heeft gewerkt zwaarder meetellen.

Achtergrondkenmerken

Uit de Basisregistratie Personen (BRP) zijn de volgende kenmerken afgeleid:

- als ingezetene ingeschreven in de BRP op 1 oktober van elk jaar in de periode 2006-2015;
- leeftijd op 30 september van elk jaar in de periode 2007-2015;
- geslacht;
- herkomstgroepering;
- woonprovincie in de jaren 2008-2015.

7.3 Regressieanalyses

In dit onderzoek zijn lineaire regressieanalyses uitgevoerd om te onderzoeken welke factoren naast de leerweg van invloed zijn op het gewogen gemiddelde uurloon van mbo-gediplomeerde werknemers. In deze paragraaf wordt uitleg gegeven over de uitgevoerde analyses. In de paragraaf 'Toelichting bij de tabellen' wordt in aanvulling hierop uitgelegd hoe de resultaten in de tabellen over de regressieanalyses kunnen worden geïnterpreteerd.

Het principe van lineaire regressieanalyse

In (multipele) lineaire regressieanalyse wordt op basis van de scores op een aantal onafhankelijke variabelen (of verklarende factoren), de score op een continue afhankelijke variabele voorspeld. Een continue variabele kan, eventueel binnen een onder- en bovengrens, iedere waarde aannemen. Met regressieanalyse kan worden vastgesteld of er sprake is van een samenhang tussen één afhankelijke variabele en meerdere onafhankelijke variabelen en hoe sterk die samenhang is. Met een regressieanalyse kunnen geen causale verbanden worden vastgesteld. Voor de leesbaarheid kan wel gesproken worden van de invloed of het effect van een onafhankelijke variabele op de afhankelijke variabele.

Als in een regressieanalyse meerdere onafhankelijke variabelen zijn opgenomen, wordt de invloed van elk van de afzonderlijke onafhankelijke variabelen bepaald, gecorrigeerd voor de invloed van de andere variabelen die in de analyse worden meegenomen. Doordat er wordt gecorrigeerd voor het effect van de overige onafhankelijke variabelen, blijft er per onafhankelijke variabele zijn 'unieke' effect over. Anders gezegd, het effect dat door die variabele optreedt als de andere variabelen constant worden gehouden. In dit onderzoek zijn we met name geïnteresseerd in het unieke effect van de leerweg op het uurloon als de variabelen leeftijd, geslacht, herkomstgroepering, woonprovincie en sector constant worden gehouden.

Transformatie van het uurloon

In dit onderzoek is niet het uurloon als afhankelijke variabele gebruikt, maar het natuurlijk logaritme van het uurloon. Dit heeft twee redenen. Ten eerste zijn door deze transformatie de residuen van de regressieanalyse normaal verdeeld, wat een voorwaarde is voor de gebruikte regressiemethode. Daarnaast heeft het als voordeel dat de regressiecoëfficiënten na 'terugtransformatie' geïnterpreteerd kunnen worden als de verhouding van het (meetkundig gemiddelde) uurloon tussen groepen.

Regressiecoëfficiënten

De samenhang tussen een onafhankelijke variabele en de afhankelijke variabele wordt in regressieanalyses uitgedrukt met een regressiecoëfficiënt (B). Deze coëfficiënt geeft aan in welke richting en mate de waarde van de afhankelijke variabele verandert als de waarde van de onafhankelijke variabele met één eenheid stijgt, terwijl alle overige onafhankelijke variabelen in de analyse stabiel worden gehouden.

De coëfficiënten die het effect weergeven van de onafhankelijke variabelen op het log-getransformeerde uurloon, zijn lastig te interpreteren. Daarom zijn de coëfficiënten terug-getransformeerd (door het exponentieel van de coëfficiënten te berekenen) naar *uurloonratio's* ($\exp(B)$). Omdat log-getransformeerde waarden alleen kunnen worden teruggetransformeerd naar meetkundige gemiddelden zijn de *uurloonratio's* gebaseerd op het *meetkundige* gemiddelde van het uurloon. Dit is wat anders dan het *rekenkundig* gemiddelde waar de meeste mensen mee bekend zijn. Het meetkundig gemiddelde wordt verkregen door de n waardes met elkaar te vermenigvuldigen en vervolgens van het product de n -de-machtswortel te nemen. Het resultaat is een gemiddelde dat minder wordt beïnvloed door extreme waarden dan het rekenkundig gemiddelde.

De *uurloonratio's* verwijzen naar de verhouding tussen het meetkundig gemiddelde uurloon van verschillende groepen mensen. Bij categorische variabelen wordt gebruik gemaakt van referentiecategorieën. Dan verwijst de *uurloonratio* naar de verhouding tussen het meetkundig gemiddelde uurloon van mensen in een groep (zoals *bbl'ers*) en het meetkundig gemiddelde uurloon van mensen in de referentiegroep (zoals *bol'ers*). Een *uurloonratio* van 1,5 betekent dan dat het meetkundig gemiddelde uurloon van de betreffende groep (*bbl'ers*) 50 procent hoger ligt dan voor de referentiegroep (*bol'ers*). Is de *uurloonratio* lager dan 1, dan ligt het meetkundig gemiddelde uurloon juist lager dan in de referentiegroep.

De verklarende variabele leeftijd is niet categorisch, maar continu van aard. Daarbij verwijst de *uurloonratio* naar het meetkundig gemiddelde uurloon van iemand met leeftijd x , vergeleken met het meetkundig gemiddelde uurloon van iemand met leeftijd $x-1$. Wanneer de *uurloonratio* van de variabele leeftijd kleiner is dan die van een categorische variabele, betekent dit dus niet per definitie dat de invloed ook kleiner is.

Significantie van de uurloonratio's

Regressiecoëfficiënten, in dit geval *uurloonratio's*, zijn schattingen. Dat betekent dat er een kans is dat de gevonden *uurloonratio's* op toeval berusten. Voor alle *uurloonratio's* is daarom bepaald of zij significant zijn, dat wil zeggen of de kans dat de gevonden samenhang op toeval berust kleiner is dan een vooraf vastgestelde kans. In dit onderzoek geven we voor de *uurloonratio's* twee significantieniveaus aan: kansen kleiner dan 5 procent ($p < 0,05$ aangeduid met één hekje [#]) en 1 procent ($p < 0,01$ ^{##}) (zie tabel 6, 8 en 9).

Als een *uurloonratio* niet significant is, betekent dit dat de kans groter is dan 5 procent dat de verhouding tussen het uurloon van de vergeleken groepen 1 is, oftewel dat het gemiddelde

uurloon van de twee groepen niet verschilt. Voorbeeld: als de uurloonratio van bbl'ers ten opzichte van bol'ers niet significant is, betekent dit dat de kans groter is dan 5 procent dat er geen effect is van leerweg op het uurloon.

Of een uurloonratio significant is hangt van drie factoren af. Ten eerste de mate waarin de ratio afwijkt van 1, ten tweede de spreiding van het uurloon binnen de vergeleken groepen en ten derde het aantal personen in de twee groepen. Hoe kleiner het verschil in uurloon tussen de twee groepen, hoe groter de spreiding van het uurloon binnen de twee groepen en hoe kleiner het aantal personen in de twee groepen, hoe eerder de uurloonratio niet significant zal zijn. Een andere manier om weer te geven of een gevonden uurloonratio significant is, is het weergeven van het betrouwbaarheidsinterval, in dit rapport het 95%-betrouwbaarheidsinterval van de ratio tussen het uurloon van bbl'ers en dat van bol'ers (zie tabel 7). Dit interval geeft, eenvoudig gezegd, weer tussen welke onder- en bovengrens de werkelijke uurloonratio met 95% zekerheid ligt. Als het interval de ratio 1 omvat, betekent dit dat de kans groter is dan 5 procent dat er geen effect is van leerweg op het uurloon.

Verklaarde variantie

Als in een regressieanalyse meerdere onafhankelijke variabelen zijn opgenomen, kan de invloed van al deze variabelen tezamen op de afhankelijke variabele worden bepaald. Er kan worden berekend hoeveel variantie door alle onafhankelijke variabelen samen wordt verklaard. Oftewel, in hoeverre bieden alle onafhankelijke variabelen samen een verklaring voor de spreiding van de waardes op de afhankelijke variabele, in dit geval het uurloon. Deze verklaarde variantie wordt bij lineaire regressieanalyse weergegeven als de 'adjusted R^2 '. Deze kan een waarde aannemen tussen 0 en 1, en kan worden geïnterpreteerd als het percentage verklaarde variantie. De verklaarde variantie kan worden vergeleken tussen modellen met minder of meer verklarende variabelen en tussen de analyses voor de opeenvolgende jaren.

Modelopbouw

Regressieanalyse kan in stappen worden uitgevoerd, waarbij er in elke stap verklarende variabelen worden toegevoegd. Elk volgend model bevat dus alle variabelen uit het vorige model aangevuld met één of meerdere nieuwe variabelen.

In dit onderzoek zijn de regressieanalyses uitgevoerd in drie stappen (zie tabel 6). Model 1 bevat alleen de leerweg, zodat de werkelijke verhouding tussen het (meetkundig gemiddelde) uurloon van bbl'ers en bol'ers kan worden vastgesteld (aan de hand van de uurloonratio). In model 2 en 3 worden andere kenmerken van de mbo-gediplomeerde werknemers toegevoegd. Als de uurloonratio van bbl'ers dan dicht bij 1 komt te liggen, betekent dit dat een deel van de verschillen in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers niet komt doordat zij een andere leerweg hebben gevolgd maar doordat zij verschillen op andere kenmerken die ook van invloed zijn op het uurloon.

Van leeftijd wordt een grote invloed verwacht: hoe ouder, hoe hoger het uurloon. Doordat bbl'ers gemiddeld ouder zijn, kan dit een belangrijk deel van het verschil tussen het uurloon van bbl'ers en bol'ers verklaren. Daarom is in model 2 alleen leeftijd als verklarende variabele toegevoegd. Omdat de invloed van leeftijd afneemt bij hogere leeftijden is ook het kwadraat van de leeftijd opgenomen in het model. In model 3 zijn daarnaast ook de kenmerken geslacht, herkomstgroepering, woonprovincie en sector opgenomen.

Het effect van leerweg per sector (interactie-effect)

In model 3 is het effect van leerweg gecorrigeerd voor (onder andere) sector. Stel dat bbl'ers vaker in een sector werken waar het gemiddelde uurloon hoger ligt, dan kan dit mede zorgen voor een hoger gemiddeld uurloon van bbl'ers. Daarvoor wordt in model 3 gecorrigeerd. Daarnaast kan het zo zijn dat het effect van leerweg verschilt tussen de sectoren. Dit wordt geanalyseerd met model 4 (zie tabel 8 en 9).

7.4 Aandachtspunten bij de cijfers

Bescherming van persoonsgegevens

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van integrale gegevens. Om onthulling van informatie over individuele personen te voorkomen, zijn de aantallen in de tabellen afgerond op 10-tallen. Hierdoor komen afgeronde (sub)totalen niet altijd overeen met de som van de afgeronde deel-aantallen.

Bij gegevens over het basisloon, reguliere uren en uurlonen zijn cijfers over subpopulaties kleiner dan 50 personen vervangen door een punt. Indien met het cijfer van een andere subpopulatie het door een punt vervangen cijfer teruggerekend kan worden, is ook het cijfer van de andere subpopulatie onderdrukt. Ten slotte zijn alle bedragen afgerond op 0,10 euro.

Toelichting bij de tabellen

De tabellenset bestaat uit 9 tabellen. Tabel 1 t/m 5 zijn beschrijvende tabellen. Tabel 1 beschrijft hoe de onderzoekspopulatie is afgebakend. Tabellen 2 t/m 5 beschrijven kenmerken van de onderzoekspopulatie. Tabellen 6 tot en met 9 geven de uitkomsten weer van de regressieanalyses.

Interpretatie van de uitkomsten van de regressieanalyses

In tabellen 6 tot en met 9 worden de uitkomsten van de regressieanalyses gepresenteerd om inzicht te geven in hoeverre andere kenmerken dan de leerweg het (gewogen gemiddelde) uurloon beïnvloeden en of het effect van leerweg verandert als rekening gehouden wordt met deze andere kenmerken.

In tabel 6a tot en met 6d wordt voor de afzonderlijke mbo-niveaus weergegeven wat de samenhang is tussen de leerweg en het uurloon van mbo-gediplomeerde werknemers, vóór (model 1) en na correctie voor andere kenmerken (model 2 en 3).

Voor ieder model wordt weergegeven wat de invloed is van de opgenomen kenmerken en of deze invloed significant is. De samenhang wordt uitgedrukt in uurloonratio's ($\exp(B)$). Waarden met een of twee # zijn significant.

De interpretatie van de uurloonratio verschilt voor categorische en continue variabelen. Om dit te verduidelijken volgen twee voorbeelden. In tabel 6a, model 2 is te zien wat de uurloonratio is van niveau-1-gediplomeerde bbl'ers ten opzichte van bol'ers, gecorrigeerd voor leeftijd (in de jaren 2008 tot en met 2015). Leerweg is een categorische variabele, waarbij bol'ers de referentiecategorie vormen. De waarde 1,06 voor 2008 betekent dat, rekening houdend met verschillen in de leeftijd van bbl'ers en bol'ers, het meetkundige gemiddelde uurloon van bbl'ers 6 procent hoger is dan dat van bol'ers. Daaronder is een uurloonratio van 1,08 te zien voor leeftijd, een continue variabele. Dit betekent dat, rekening houdend met de invloed van leerweg, het gemiddelde uurloon van een 25-jarige 8 procent hoger ligt dan dat van een 24-jarige, en het gemiddelde uurloon van een 26-jarige 8 procent hoger ligt dan dat van een 25-jarige, enzovoorts.

Voor ieder model wordt naast de uurloonratio's de verklaarde variantie weergegeven in de vorm van de 'adjusted R^2 '. Deze maat kan een waarde aannemen tussen 0 (de variantie van uurloon wordt helemaal niet verklaard) en 1 (de variantie wordt volledig verklaard). De waarde van 0,45 voor model 2 van 2008 geeft aan dat ongeveer 45 procent van de verschillen in uurlonen tussen niveau-1-gediplomeerden in 2008 wordt verklaard door de leerweg en de leeftijd.

In tabel 7 worden de 95%-betrouwbaarheidsintervallen weergegeven die horen bij de uurloonratio's voor leerweg van model 3 in tabel 6. Deze betrouwbaarheidsintervallen worden gebruikt voor de grafieken met de gecorrigeerde verhouding tussen het gemiddelde uurloon van bbl'ers en bol'ers. De uurloonratio's kunnen op dezelfde wijze worden geïnterpreteerd als in tabel 6. Als het interval de waarde 1 (de twee gemiddelde uurlonen zijn gelijk) bevat, is er geen significant verschil tussen het uurloon van bbl'ers en bol'ers.

In tabel 8a tot en met 8d worden voor de afzonderlijke mbo-niveaus de resultaten weergegeven van de regressieanalyses waarin is bepaald of het effect van leerweg op het uurloon verschilt tussen de verschillende sectoren, na correctie voor andere kenmerken (model 4). Let op: het effect van leerweg geldt in deze tabel alleen voor de sector Economie en het effect van sector

geldt in deze tabel alleen voor bol'ers. Het effect van leerweg*sector geeft voor de betreffende sectoren aan of het effect van leerweg voor die sector afwijkt van het effect van leerweg voor de sector Economie (de referentiecategorie). De uurloonratio's en verklaarde variantie kunnen op dezelfde wijze worden geïnterpreteerd als in tabel 6.

In tabel 9 zijn de resultaten uit tabel 8 gebruikt om voor de afzonderlijke mbo-niveaus per sector weer te geven wat het effect is van leerweg (bbl t.o.v. bol), na correctie voor andere kenmerken (model 4). Ook hier kunnen de uurloonratio's op dezelfde wijze worden geïnterpreteerd als in tabel 6.

In paragraaf 7.3 wordt een uitgebreide toelichting gegeven op de regressieanalyses en de interpretatie van de uitkomsten.

Tabellenoverzicht

De tabellen zijn beschikbaar als een apart bestand: https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2016/51/uurlonen-van-mbo-gediplomeerde-werknemers/161223Mbo_uurlonen_Tabellen.xls.

Hierin staan de volgende tabellen:

Beschrijvende tabellen

Tabel 1	Afbakening van de onderzoekspopulatie per mbo-niveau en leerweg
Tabel 2	Mbo-gediplomeerde werknemers naar sector, per mbo-niveau en leerweg
Tabel 3	Leeftijd van mbo-gediplomeerde werknemers per mbo-niveau en leerweg
Tabel 4a	Gewogen gemiddeld uurloon van mbo-1-gediplomeerde werknemers per sector, leeftijdscategorie en leerweg, 2008-2015
Tabel 4b	Gewogen gemiddeld uurloon van mbo-2-gediplomeerde werknemers per sector, leeftijdscategorie en leerweg, 2008-2015
Tabel 4c	Gewogen gemiddeld uurloon van mbo-3-gediplomeerde werknemers per sector, leeftijdscategorie en leerweg, 2008-2015
Tabel 4d	Gewogen gemiddeld uurloon van mbo-4-gediplomeerde werknemers per sector, leeftijdscategorie en leerweg, 2008-2015
Tabel 5a	Aantal reguliere uren en basisloon van mbo-1-gediplomeerde werknemers per sector, leeftijdscategorie en leerweg, 2008 en 2015
Tabel 5b	Aantal reguliere uren en basisloon van mbo-2-gediplomeerde werknemers per sector, leeftijdscategorie en leerweg, 2008 en 2015
Tabel 5c	Aantal reguliere uren en basisloon van mbo-3-gediplomeerde werknemers per sector, leeftijdscategorie en leerweg, 2008 en 2015
Tabel 5d	Aantal reguliere uren en basisloon van mbo-4-gediplomeerde werknemers per sector, leeftijdscategorie en leerweg, 2008 en 2015

Tabellen met uitkomsten van de regressieanalyses

Tabel 6a	Samenhang tussen leerweg en uurloon voor mbo-1-gediplomeerde werknemers, ongecorrigeerd en gecorrigeerd, 2008-2015
----------	--

Tabel 6b	Samenhang tussen leerweg en uurloon voor mbo-2-gediplomeerde werknemers, ongecorrigeerd en gecorrigeerd, 2008-2015
Tabel 6c	Samenhang tussen leerweg en uurloon voor mbo-3-gediplomeerde werknemers, ongecorrigeerd en gecorrigeerd, 2008-2015
Tabel 6d	Samenhang tussen leerweg en uurloon voor mbo-4-gediplomeerde werknemers, ongecorrigeerd en gecorrigeerd, 2008-2015
Tabel 7	Samenhang tussen leerweg en uurloon voor mbo-gediplomeerde werknemers, gecorrigeerd (model 3), met 95%-betrouwbaarheidsintervallen, per mbo-niveau, 2008-2015
Tabel 8a	Samenhang tussen leerweg, sector en uurloon voor mbo-1-gediplomeerde werknemers, gecorrigeerd, 2008-2015
Tabel 8b	Samenhang tussen leerweg, sector en uurloon voor mbo-2-gediplomeerde werknemers, gecorrigeerd, 2008-2015
Tabel 8c	Samenhang tussen leerweg, sector en uurloon voor mbo-3-gediplomeerde werknemers, gecorrigeerd, 2008-2015
Tabel 8d	Samenhang tussen leerweg, sector en uurloon voor mbo-4-gediplomeerde werknemers, gecorrigeerd, 2008-2015
Tabel 9	Samenhang tussen leerweg en uurloon per sector voor mbo-gediplomeerde werknemers, gecorrigeerd (model 4), per mbo-niveau, 2008-2015

Bronbestanden

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van verschillende datasets die op persoonsniveau aan elkaar gekoppeld zijn. Het betreft:

- Basisregistratie Onderwijs (BRON);
- Basisregistratie personen (BRP);
- Opleidingsniveaubestand;
- Polisadministratie;
- Zelfstandigenregistratie.

Basisregistratie Onderwijs (BRON)

De Basisregistratie Onderwijs (BRON) heeft tot doel het verschaffen van gegevens over het gebruik van het onderwijs, om daarmee een goede verdeling van de bekostiging van het onderwijs te kunnen maken. De BRON bevat gegevens over alle inschrijvingen en diploma's in het primair basisonderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo), het middelbaar beroepsonderwijs (mbo), volwasseneneducatie (ve) en - vanaf schooljaar 2014/'15 - ook het hoger onderwijs (ho). Zowel het regulier als het speciaal onderwijs zijn in de BRON opgenomen. Het bestand bevat voorlopig nog uitsluitend het onderwijs dat wordt bekostigd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en het ministerie van Economische Zaken (EZ). De gegevens uit de BRON leveren informatie op over bijvoorbeeld het aantal leerlingen dat is ingeschreven in de verschillende onderwijssoorten, het niveau, de opleidingsrichting en voortijdig schoolverlaters.

Leverancier: De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) beheert de BRON. Iedere school heeft een eigen leerlingadministratiesysteem (LAS), waarin alle leerlinggegevens nauwkeurig worden bijgehouden. Deze gegevens worden vervolgens in BRON gezet.

Integraal of steekproef: Integraal.

Periodiciteit: Het bestand komt jaarlijks (per studiejaar) beschikbaar.

Bijzonderheden: -

Basisregistratie personen (BRP)

De Basisregistratie Personen (BRP) is de digitale bevolkingsregistratie van Nederland, en (sinds 2014) de opvolger van de Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens (GBA). De BRP bevat gegevens over ingezetenen en niet-ingezetenen. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het bijhouden van de gegevens over ingezetenen. Gegevens over niet-ingezetenen worden bijgehouden door het Ministerie van BZK. Elke persoon die naar verwachting ten minste vier maanden rechtmatig in Nederland verblijft, moet ingeschreven worden als ingezetene.

Wanneer iemand niet aan deze voorwaarden voldoet maar wel een relatie heeft met de Nederlandse overheid, wordt de persoon ingeschreven als niet-ingezetene. Te denken valt aan mensen die buiten Nederland wonen en hier werken, studeren, onroerend goed bezitten, vanuit Nederland een uitkering genieten, enzovoorts. Ook ingezetenen die naar verwachting ten minste acht maanden buiten Nederland verblijven, worden niet-ingezetene. In de BRP zijn van iedere ingeschrevene gegevens als burgerservicenummer (BSN), geboortedatum, geslacht, geboorteland en woonplaats geregistreerd, van ingezetenen bovendien gegevens over de ouders, partners en kinderen. Voor ingezetenen wordt een adres in Nederland geregistreerd, voor niet-ingezetenen een adres buiten Nederland. Voor meer informatie over de BRP wordt verwezen naar de website van de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens <http://www.rvig.nl/brp>. Voor dit onderzoek is alleen gebruik gemaakt van gegevens over ingezetenen.

Leverancier: Gemeenten

Integraal of steekproef: Integraal

Periodiciteit: Gegevens worden doorlopend geactualiseerd.

Bijzonderheden: -

Opleidingsniveaubestand

Het Opleidingsniveaubestand is een door het CBS ontwikkeld bestand om het hoogst gevolgde en hoogst behaalde opleidingsniveau van personen te meten. De populatie bestaat uit alle in Nederland woonachtige personen. Het Opleidingsniveaubestand wordt samengesteld op basis van de opleidingsgegevens die het CBS heeft verkregen uit enerzijds diverse onderwijsregistraties (de Basisregistratie onderwijs (BRON), het Centraal Register Inschrijvingen Hoger Onderwijs (CRI-HO), het Examenresultatenregister voortgezet onderwijs, bestanden van de studiefinanciering en bestanden met opleidingsgeschiedenissen zoals opgegeven door werkzoekenden bij het UWV WERKbedrijf) en anderzijds uit de Enquête Beroepsbevolking (EBB). De onderwijsregistraties geven per schooljaar een integraal overzicht van de in dat jaar gevolgde en/of voltooide opleidingen. Het CBS beschikt sinds een aantal jaren over deze bestanden. Dit betekent dat voor vrijwel alle jongeren het hoogst behaalde opleidingsniveau bekend is. Zo zijn er vanaf 2006 registraties van het MBO beschikbaar en al vanaf 1990 gegevens over het HBO en de universiteit. Om het opleidingsniveau te bepalen van personen die vóór die tijd zijn afgestudeerd, wordt vooral gebruik gemaakt van de EBB. De EBB is een steekproefonderzoek onder personen die in Nederland wonen. In het Opleidingsniveaubestand is gebruik gemaakt van EBB-informatie vanaf 1996, waarbij alleen gegevens meetellen die verondersteld worden op de peildatum nog actueel te zijn.

Leverancier: Het CBS stelt het bestand samen op basis van registraties van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) en het UWV WERKbedrijf en steekproeven onder personen.

Integraal of steekproef: Deels steekproef. Registratiegegevens worden aangevuld met steekproefgegevens uit de EBB.

Periodiciteit: Per jaar is één Opleidingsniveaubestand beschikbaar, met daarin de meest actueel bekende opleidingsgegevens van de bevolking per eind september.

Bijzonderheden: -

Polisadministratie (Polis)

De Polisadministratie bevat gegevens over banen en is gebaseerd op data uit de loonaangiften van de Belastingdienst. De loonaangiften bevatten gegevens over inkomstenverhoudingen (uit de loonadministratie) van werkgevers en andere inhoudingsplichtigen. Het doel van de Polisadministratie is inzicht te krijgen in arbeidscontracten en loon van werknemers. Voor dit onderzoek zijn uit de Polisadministratie gegevens over basisloon, reguliere uren en soort baan gebruikt.

Leverancier: De Belastingdienst ontvangt de loonaangifte en het UWV maakt daar de Polisadministratie van.

Integraal of steekproef: Integraal

Periodiciteit: De Polisadministratie komt halfjaarlijks beschikbaar. Er zijn dan gegevens op maand- en jaarbasis te berekenen

Bijzonderheden:-

Zelfstandigenregistratie

De registratie van zelfstandigen bevat gegevens over personen die in een verslagjaar inkomen in de vorm van 'belastbare winst uit onderneming' hebben gehad. De aangifte- en inkomensgegevens worden afgeleid uit de winstaangiften Inkomstenbelasting (IB) en voorlopige IB-aanslagen. Daarnaast wordt er via het Algemeen Bedrijven Register (ABR) gekeken of er een relatie is tussen een persoon en een onderneming. Dit kan een arbeidsrelatie zijn, maar ook een relatie in de vorm van recht op een winstaandeel (bijvoorbeeld bij het beschikbaar stellen van vermogen).

Leverancier: De belastingdienst

Integraal of steekproef: Integraal

Periodiciteit: De gegevens worden jaarlijks aangeleverd

Bijzonderheden: -

Begrippen

Autochtoon

Persoon van wie de beide ouders in Nederland zijn geboren, ongeacht het land waar men zelf is geboren.

Basisloon

Benadering van het contractloon van een werknemer. Het wordt benaderd door uit te gaan van het fiscaal loon en daar diverse componenten van af te halen zoals bijzondere beloningen.

Beroepsbegeleidende leerweg (bbl)

Een van de twee manieren waarop een mbo-opleiding in het kader van de WEB (Wet Educatie en Beroepsonderwijs) kan worden gevolgd. Bij deze leerweg wordt meer dan 60 procent van de totale opleidingsduur besteed aan werkend leren (stage) in de praktijk van een bedrijf of instelling.

Beroepsopleidende leerweg (bol)

Een van de twee manieren waarop een mbo-opleiding in het kader van de WEB (Wet Educatie en Beroepsonderwijs) kan worden gevolgd. Bij deze leerweg wordt 20 tot 60% van de totale opleidingsduur besteed aan een stage in de praktijk van een bedrijf of instelling.

Herkomstgroepering

Kenmerk dat weergeeft met welk land een persoon verbonden is op basis van het geboorteland van de ouders of van zichzelf. Er wordt in dit onderzoek onderscheid gemaakt naar autochtonen, westerse allochtonen en niet-westerse allochtonen.

Leerweg

De leerweg waarin de mbo-schoolverlater zijn of haar diploma heeft behaald in 2006/'07, of wanneer geen diploma is behaald, de leerweg van de inschrijving op 1 oktober 2006. Het mbo kent twee verschillende leerwegen: de beroepsopleidende leerweg en de beroepsbegeleidende leerweg.

Mbo-schoolverlaters

In dit onderzoek gaat het om mbo-schoolverlaters na schooljaar 2006/'07. Dit zijn personen die op 1 oktober 2006 ingeschreven waren in het mbo en op 1 oktober 2007 geen inschrijving hadden in het (bekostigde) onderwijs. Daarnaast betreft het alleen personen die een voltijd bol- of een bbl-opleiding volgden en die gedurende de gehele onderzoeksperiode (2006-2015) elk jaar op 1 oktober als ingezetene waren ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP). Mbo'ers die meer dan één mbo-opleiding tegelijk volgden, zijn met de hoogste opleiding meegenomen.

Middelbaar beroepsonderwijs (mbo)

De beroepsopleidingen volgens de kwalificatiestructuur van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB), die door ROC's, AOC's en vakscholen worden aangeboden. Tevens behoren hiertoe de vergelijkbare oudere opleidingen.

Niet-westerse allochtoon

Allochtoon met als herkomstsgroepering een van de landen in Afrika, Latijns-Amerika en Azië (exclusief Indonesië en Japan) of Turkije.

Niveau

Het mbo-niveau waarop de mbo-schoolverlater zijn of haar diploma heeft behaald in 2006/'07, of wanneer geen diploma is behaald, het mbo-niveau van de inschrijving op 1 oktober 2006. Het mbo kent 4 verschillende niveaus: niveau 1 is equivalent aan de assistentopleiding, niveau 2 equivalent aan de basisberoepsopleiding, niveau 3 aan de vakopleiding en niveau 4 aan de middenkader-/specialistenopleiding.

Mbo-niveau 1 is geen startkwalificatie voor de arbeidsmarkt, niveau 2, 3 en 4 wel.

Reguliere uren

Worden berekend uit de basisuren minus uren feestdagen en uren van algemene plus leeftijdsspecifieke verlofdagen.

Basisuren zijn de verloonde uren minus de overwerkuren die worden geraamd op basis van het overwerkloon. Basisuren zijn de uren waar het normale loon van de werknemer tegenover staat. Als er extra wordt gewerkt tegen een hogere vergoeding, dan zijn dat overwerkuren.

Sector

De sector waarbinnen de mbo-schoolverlater zijn of haar diploma heeft behaald in 2006/'07. Binnen het mbo worden 5 sectoren onderscheiden: Economie, Landbouw, Techniek, Zorg en welzijn en een combinatie van sectoren.

Uurloon

Het uurloon van een persoon wordt berekend door de totale inkomsten (basisloon) van een persoon in een jaar te delen door het totale aantal gewerkte uren (reguliere uren). Het kan dus zijn dat het uurloon is berekend op basis van uren en loon van verschillende banen.

Werknemer

Een persoon die in een arbeidsovereenkomst afspraken met een economische eenheid maakt om arbeid te verrichten waartegenover een financiële beloning staat.

Personen die in een jaar als werknemer én als zelfstandige of dga werken, worden in dit onderzoek in dat jaar niet als werknemer geclassificeerd. Stagiairs, WSW'ers, uitzend- en oproepkrachten en overige actieven worden wel gerekend tot de werknemers.

De werknemers in de onderzoekspopulatie waren ieder jaar in de periode 2008-2015 werknemer en hadden elk jaar een plausibel aantal gewerkte uren, basisloon en uurloon.

Westerse allochtoon

Allochtoon met als herkomstgroepering een van de landen in Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika en Oceanië, of Indonesië of Japan.

Afkortingen

Bbl	Beroepsbegeleidende leerweg
BRON	Basisregistratie Onderwijs
BRP	Basisregistratie Personen
Bol	Beroepsopleidende leerweg
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
Dga	Directeur-groootaandeelhouder
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
Ho	Hoger onderwijs
Mbo	Middelbaar beroepsonderwijs
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Po	Primair onderwijs
Vo	Voortgezet onderwijs
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening